

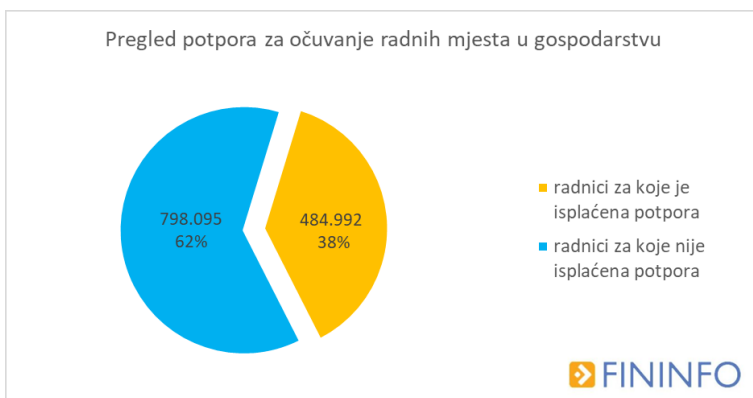
Analiza potpora za očuvanje radnih mjesta i djelatnosti najviše pogođenih ograničenjem poslovnih aktivnosti

Zbog zatvaranja ili ograničavanja obavljanja značajnog dijela gospodarskih djelatnosti odlukama Stožera civilne zaštite Republike Hrvatske došlo je do velikog smanjenja poslovnih aktivnosti. Smanjenje poslovnih aktivnosti gospodarstva posebno je vidljivo na značajnom padu poslovnih prihoda velikog broja poslovnih subjekata koji su se prijavili za potporu za očuvanje radnih mjesta Hrvatskog zavoda za zapošljavanje. Pad prihoda veći od 20% bio je uvjet za ostvarivanje prava na potporu.

U prvom „krugu“ isplata potpora za očuvanje radnih mjesta prijavilo se 83.955 poslovnih subjekata koji zapošljavaju 484.992 radnika. Država je navedenim subjektima ukupno isplatila 1,55 milijardi kuna potpora za ožujak 2020. godine.

Broj radnika za koje se koriste potpore za očuvanje radnih mjesta u ožujku važno je staviti u kontekst ukupnog broja zaposlenih u Republici Hrvatskoj. Krajem ožujka 2020. godine prema Državnom zavodu za statistiku ukupan broj zaposlenih bio je 1.515.174, dok je istovremeno broj nezaposlenih bio 143.461.¹ Prema upravo navedenom, potpore za očuvanje radnih mjesta koriste se za 32% svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj.

Nakon što se iz broja zaposlenih izuzmu zaposleni u javnom sektoru, kojih prema podacima Ministarstva uprave na kraju 2019. godine ima 232.087² dolazi se do podatka da se potpore koriste za 38% radnika zaposlenih u gospodarstvu.

Izvor: Državni zavod za statistiku i Ministarstvo uprave

Broj subjekata koji koriste potpore za očuvanje radnih mjesta u odnosu na ukupan broj aktivnih subjekata u gospodarstvu

Prema podacima dostupnim na Fininfo portalu (www.fininfo.hr) ukupan broj „aktivnih“³ poslovnih subjekata na dan 18.5.2020. godine je 257.803. Od usporedivih aktivnih subjekata potpore su isplaćene na račun 83.955 subjekata odnosno potpore je zatražilo otprilike 33% „aktivnih“ subjekata u gospodarstvu.

Budući da je postotak subjekata koji su primili potporu (33%) u odnosu na cjelokupno gospodarstvo manji od postotka zaposlenih za koje su potpore primljene (38%) u odnosu na cjelokupno gospodarstvo, to ukazuje da su potpore primili pretežito subjekti koji su po broju zaposlenih u prosjeku veći od ostatka ekonomije, odnosno da su potpore potencijalno primili subjekti koji posluju u radno intenzivnim industrijama.

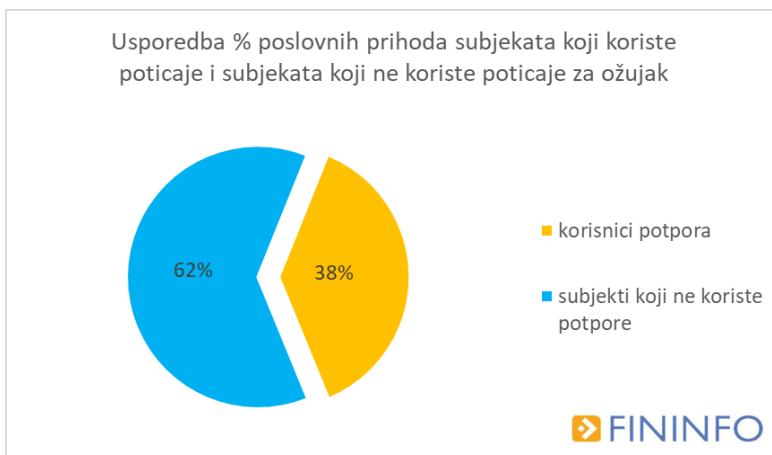
¹ https://www.dzs.hr/Hrv_Eng/publication/2020/09-02-01_03_2020.htm

² <https://uprava.gov.hr/UserDocsImages/Statisti%C4%8Dki%20prikaz/2020/Finalni%2017.pdf>

³ U „aktivne“ subjekte ubrojani su aktivni subjekti, subjekti u likvidaciji, subjekti u stečaju i privremeno neaktivni subjekti budući da su i primatelji potpora bili u navedenim kategorijama. Iz brojke „aktivnih“ subjekata su isključeni pravni oblici koji nisu ili su u zanemarivom dijelu primili potporu za očuvanje radnih mjesta.

Značaj subjekata koji su primatelji potpore za ekonomiju i analiza pravnih oblika primatelja potpore

Na važnost subjekata koji koriste potpore za očuvanje radnih mjesta ukazuje i činjenica da korisnici potpora čine otprilike 38% svih poslovnih prihoda i zapošljavaju 45% svih radnika poslovnih subjekata u Republici Hrvatskoj koji su predali zadnje, u potpunosti dostupne, godišnje financijske izvještaje⁴. Ovo također ukazuje na pretpostavku da subjekti koji su primili potpore djeluju u radno intenzivnim djelatnostima i/ili su manje produktivni od ostalih koji su predali zadnje financijske izvještaje.

Izvor: fininfo.hr

Osim važnosti subjekata koji su primili potpore uzimajući u obzir njihove poslovne prihode u odnosu na poslovne prihode cijele ekonomije, zanimljivo je vidjeti i strukturu subjekata prema pravnom obliku.

Pravni oblik	Broj subjekata	Iznos potpore u milijunima	Broj zaposlenih u tisućama
obrti	34.712	263,84	82,69
d.o.o.	33.888	1.025,05	320,46
j.d.o.o.	10.669	79,87	25,16
ostali pravni oblici (slobodna zanimanja, ustanove, poljoprivredna gospodarstva)	4.105	49,82	15,59
ostali nespomenuti oblici trgovačkih društava	316	8,69	2,71
dioničko društvo	265	123,99	38,38
Ukupno	83.955	1.551,26	484,99

FININFO

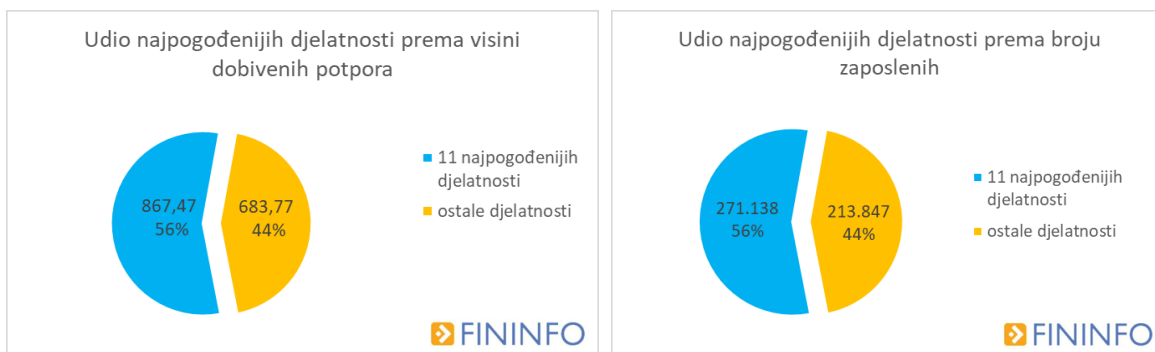
Izvor: fininfo.hr

Prema broju subjekata dominiraju obrti i društva s ograničenom odgovornošću, koji zajedno predstavljaju 82% subjekata koji su primili potpore. Po broju radnika društva s ograničenom odgovornošću značajno su veća u odnosu na obrte tako da nešto manji broj društava s ograničenom odgovornošću koja su primila potpore zapošljava skoro 4 puta više radnika nego obrti. Osim obrta i društava s ograničenom odgovornošću jedini veći pravni oblici po broju zaposlenih i broju subjekata su dionička društva i jednostavna društva s ograničenom odgovornošću.

⁴ Zadnji, u potpunosti, javno dostupni godišnji financijski izvještaji su izvještaji za 2018. godinu budući da su rokovi za predaju izvještaja za 2019. godinu pomaknuti sa 30.4.2020. na 30.6.2020.

Djelatnosti na koje je koronavirus najviše utjecao

Uzevši u obzir isplaćene potpore za ožujak koronavirus je najviše utjecao na 11 NKD djelatnosti. Subjektima koji posluju u njima isplaćeno je ukupno 867,47 milijuna kuna, odnosno 56% svih isplaćenih potpora za ožujak. Subjektima u preostalim NKD djelatnostima isplaćeno je 683,77 milijuna kuna, odnosno 44% isplaćenih potpora za ožujak.

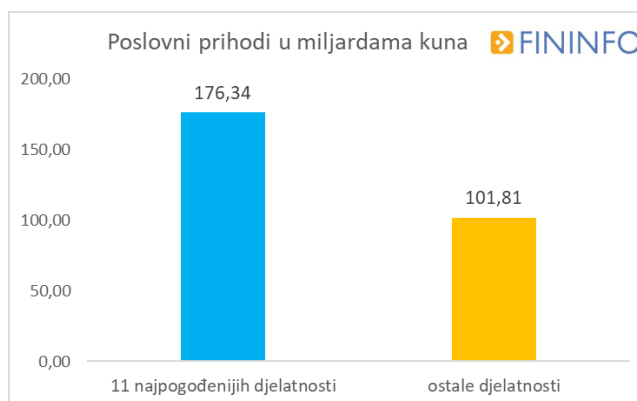
Izvor: fininfo.hr

Izvor: fininfo.hr

U nastavku je popis 11 NKD djelatnosti koje su po iznosu dobile najveće isplate potpora za ožujak.

1. Priprema i usluživanje hrane i pića
2. Trgovina na malo (osim vozila)
3. Trgovina na veliko (osim vozila)
4. Smještaj
5. Kopneni prijevoz i cjevovodni transport
6. Specijalizirane građevinske djelatnosti
7. Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda
8. Proizvodnja prehrambenih proizvoda
9. Gradnja zgrada
10. Prerada drva i proizvoda od drva i pluta
11. Trgovina motornim vozilima

Iznos poslovnih prihoda subjekata koji primaju potpore zanimljiva je kategorija. U nastavku donosimo pregled poslovnih prihoda u milijardama kuna za 11 najviše pogođenih NKD djelatnosti i za preostale djelatnosti.

Izvor: fininfo.hr

Ako promatramo samo subjekte koji su predali godišnje financijske izvještaje za 2018. godinu (zadnja javno dostupna izvješća) subjekti koji posluju u ovih 11 djelatnosti čine gotovo dvije trećine poslovnih prihoda u 2018. godini.

Posljednjih tjedana puno se govorilo o ugostiteljstvu, odnosno o djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića. Da su ugostitelji snažno pogođeni korona krizom govori činjenica kako su subjekti u toj djelatnosti 1. po iznosima dobivenih ukupnih potpora, međutim oni se nalaze tek na 8. mjestu po ostvarenim prihodima u 2018. godini od spomenutih 11 najviše pogođenih djelatnosti.

Pogledajte usporedbu redoslijeda subjekata u najpogođenijim djelatnostima po iznosu dobivene potpore i učešća tih poslovnih subjekata u ekonomiji mjereno poslovnim prihodima.

Djelatnosti	Ukupni iznos potpore	Ukupni iznos poslovnih prihoda
Priprema i usluživanje hrane i pića	1.	8.
Trgovina na malo (osim vozila)	2.	2.
Trgovina na veliko (osim vozila)	3.	1.
Smještaj	4.	4.
Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	5.	5.
Specijalizirane građevinske djelatnosti	6.	11.
Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda	7.	6.
Proizvodnja prehrambenih proizvoda	8.	7.
Gradnja zgrada	9.	9.
Prerada drva i proizvoda od drva i pluta	10.	10.
Trgovina motornim vozilima	11.	3.

Izvor: fininfo.hr

Stanje subjekata koji su dobili potpore za ožujak

Od ukupnog broja subjekata koji su primili potpore (nešto manje od 84 tisuće) njih gotovo 43 tisuće predalo je godišnja financijska izvješća za 2018. godinu (zadnja javno dostupna izvješća). Uz nešto više od 32 tisuće obrta, koji su primili potpore i u velikoj većini nemaju obvezu predaje izvještaja, među ostalim subjektima koji nisu predali godišnja financijska izvješća za 2018. godinu, nalaze se slobodna zanimanja te društva s ograničenom odgovornošću i jednostavna društva s ograničenom odgovornošću osnovana u 2019. godini i početkom 2020. godine.

Spomenutih 43 tisuće poslovnih subjekata s financijskim izvještajima zapošljava nešto više od 398,4 tisuće zaposlenih od ukupno 484,9 tisuća zaposlenih za koliko su potpore isplaćene. S obzirom na to da navedeni subjekti zapošljavaju 82% svih zaposlenih za koje su potpore isplaćene, napravili smo kratak pregled njihovog poslovanja.

Tablica prikazuje odabrane podatke u milijunima kuna za gotovo 43 tisuće poslovnih subjekata koji su predali izvještaje u 2018. godini, a koriste potporu za očuvanje radnih mjesta za ožujak.

Djelatnosti	Poslovni prihodi u milijunima	Neto dobit u milijunima	Godišnji troškovi osoblja (bruto) u milijunima
Trgovina na veliko (osim vozila)	49.143	1.707	3.646
Trgovina na malo (osim vozila)	34.240	1.431	3.104
Trgovina motornim vozilima	22.694	546	1.077
Smještaj	14.701	1.773	3.527
Kopneni prijevoz i cjevovodni transport	9.236	231	1.290
Proizvodnja gotovih metalnih proizvoda	9.183	456	2.072
Proizvodnja prehrambenih proizvoda	8.853	230	1.204
Priprema i usluživanje hrane i pića	8.075	292	1.962
Gradnja zgrada	7.666	60	1.156
Prerada drva i proizvoda od drva i pluta	6.625	339	969
Specijalizirane građevinske djelatnosti	5.925	345	1.051
Ostale djelatnosti	101.806	5.361	18.670
Ukupno	278.146	12.770	39.728

Izvor: fininfo.hr

Prema dostupnim podacima o godišnjem bruto trošku osoblja i potporama države za navedenih oko 43 tisuće subjekata koji imaju izvještaje, moguće je napraviti analizu koliko je normaliziranog iznosa bruto plaće pokriveno od države, a koliki iznos trebaju pokriti sami poslovni subjekti.

Pokrivenost plaća potporama značajno se razlikuje od djelatnosti do djelatnosti pa tako država pokriva 29% bruto troška proizvodnje u djelatnosti gotovih metalnih proizvoda, dok istovremeno država pokriva 55% bruto troška plaća u djelatnosti pripreme i usluživanja hrane i pića. U prosjeku država je pokrila otprilike 43% bruto plaća isplaćenih u subjektima koji su primili potpore, a predali su zadnja dostupna godišnja financijska izvješća.

Umjesto zaključka

Najbitnija saznanja analize potpora za očuvanje radnih mjesta:

- Za 38% svih zaposlenih u gospodarstvu (484.992 radnika) u ožujku zatražena je potpora za očuvanje radnih mjesta.
- Poslovni subjekti koji su primili potpore za očuvanje radnih mjesta čine 38% poslovnih prihoda svih poslovnih subjekata koji su predali godišnja financijska izvješća odnosno ostvaruju ukupno 278,14 milijardi kuna poslovnih prihoda i zapošljavaju 45% svih radnika u subjektima koji su predali godišnja financijska izvješća.
- Obrti i društva s ograničenom dogovornošću čine 82% poslovnih subjekata koji su dobili potpore za očuvanje radnih mjesta.
- Jedanaest najviše pogođenih djelatnosti dobilo je 56% isplaćenih potpora, odnosno 867,47 milijuna kuna.
- Država je za ožujak u prosjeku pokrila 43% normalizirane bruto plaće radnika za koje su tražene potpore. Podatak o pokrivenosti prosječne plaće od države utvrđen je usporedbom iznosa potpora i normalizacijom (svođenjem na broj zaposlenih u ožujku 2020.) mjesečnih bruto troškova plaća za subjekte koji su predali godišnja financijska izvješća.

Autor: Ivan Oreški, Fininfo